

Звіт
за результатами онлайн-опитування
здобувачів першого (бакалаврського) та
другого (магістерського) рівнів вищої освіти
першого року навчання в СумДПУ імені А.С. Макаренка

Метою дослідження було визначення причин отримання вищої освіти та вибору спеціальності, досягнення здобувачами якісних результатів під час вступної кампанії, вивчення рівня адаптації першокурсників до умов навчання та їх бажань брати участь в позанавчальній діяльності тощо. Моніторинг проходив з 16 по 30 жовтня 2024 року відповідно до календаря моніторингових заходів на 2024-2025 навчальний рік.

Опитування проводилось анонімно з використанням Google-форм. Кількість респондентів – 157 осіб (здобувачі вищої освіти першого року навчання всіх навчально-наукових інститутів/факультетів Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка), із них 109 (69,4%) - здобувачі, що навчаються на першому (бакалаврському) рівні та 48 (30,6 %) опитаних - здобувачі, що навчаються на другому (магістерському) рівні.

Найбільша частка здобувачів освіти першого та другого рівнів, що взяли участь в опитуванні, є студентами Навчально-наукового інституту педагогіки та психології (у опитуванні взяли участь 42,9 % студентів, що навчаються на першому курсі зазначеного інституту). Найменша кількість залучених студентів до опитування – це студенти фізико-математичного факультету та факультету іноземної та слов'янської філології (відповідно 3,8% та 4,4% від осіб, що навчаються на першому курсі цих факультетів).

Результати опитування показали, що переважна більшість першокурсників у 2024 році подавали документи на конкурсний вступ до одного навчального закладу (57,9 %), але при цьому частка магістрів, які визначилися відразу із вибором навчального закладу більша за першокурсників першого (бакалаврського) рівня вищої освіти і складає 87,5 %. Також майже половина опитаних першокурсників першого (бакалаврського) рівня вищої освіти подавали документи на вступ відразу до 2-4 навчальних закладів.

Слід зазначити, хоча студенти першокурсники бакалаврського рівня вищої освіти і подавали документи до різних закладів вищої освіти, для них принципово було вступити до Сумського педагогічного університету імені А.С. Макаренка (на це вказали 60,6 % опитаних). Для магістрів першого року навчання також принциповим залишається вибір даного навчального закладу (на це вказали 93,8 % опитаних). Це є свідченням високої мотивації до

навчання здобувачів вищої освіти на педагогічних спеціальностях та високу довіру до якості освіти, яку здобувають у СумДПУ імені А.С.Макаренка.

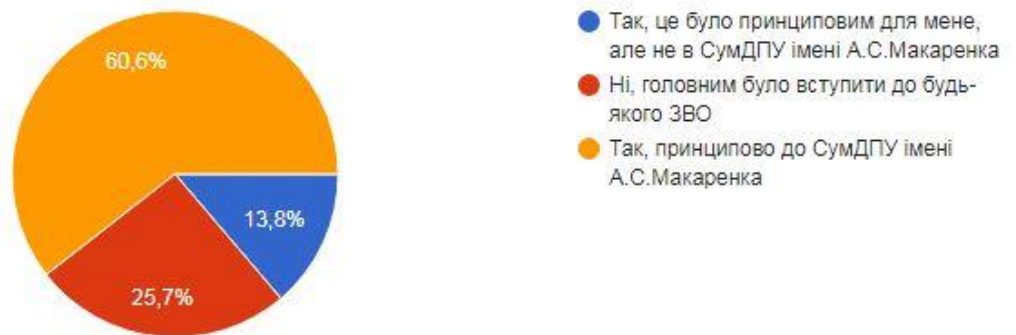

Рис. 1. Розподіл відповідей про вибір ЗВО при вступі серед студентів першого рівня вищої освіти.

Рис. 2. Розподіл відповідей про вибір ЗВО при вступі серед студентів другого рівня вищої освіти.

Слід також зазначити, що для здобувачів освіти пріоритетним був не тільки вибір навчального закладу (СумДПУ імені А.С. Макаренка), але й факультету та спеціальності, за якою вони зараз здобувають освіту (на це вказали 77,2 % опитаних першокурсників). Також у порівнянні з першокурсниками бакалаврського рівня вищої освіти у магістрів відсоток пріоритетності спеціальності вищий і складає 95,8 %. Отримані результати дають змогу оцінити високий рівень усвідомлення вибору спеціальності для студентів першокурсників всіх рівнів.

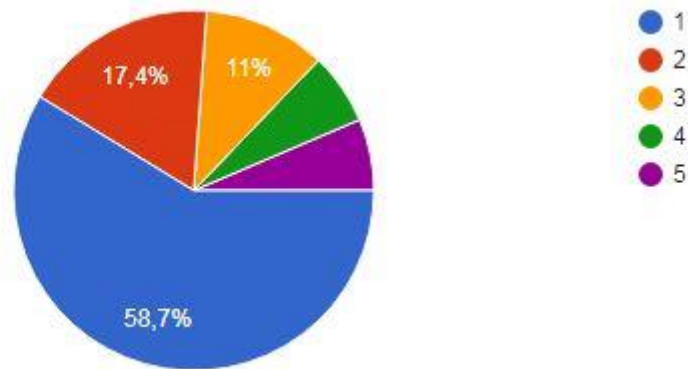

Рис. 3. Розподіл відповідей про пріоритетність обраної спеціальності при вступі серед студентів першого рівня вищої освіти.

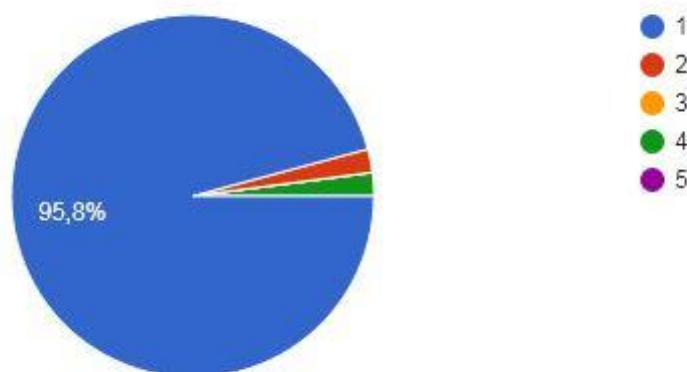

Рис. 4. Розподіл відповідей про пріоритетність обраної спеціальності при вступі серед студентів другого рівня вищої освіти.

Показовою є інформація щодо електронної системи вступу в Україні: 92,2% опитаних студентів зазначили, що у них були відсутні труднощі із системою електронної подачі заяв при вступі, при цьому пріоритетним джерелом отримання інформації про правила вступу до СумДПУ імені А.С. Макаренка був офіційний сайт університету (на це вказали 70,5% опитаних). У студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти актуальними джерелами інформації щодо вступу в університет були: також загальний пошук в мережі інтернет (48,6%) та матеріали приймальної комісії Університету (44%). Студенти другого (магістерського) рівня вищої освіти послуговувалися також, крім названих, порадами знайомих викладачів університету (33,3 %).

При цьому більша частина опитаних студентів (90,1%) користувалися офіційним сайтом університету для уточнення правил вступу. І в цілому їм було достатньо поданої на сайті інформації. При цьому 2,5% опитаних

респондентів вказали на не достатньо зручне розміщення інформації на сайті (її розгалуженість або складність пошуку). Зокрема вступниками не знайдено інформацію за такими запитами: *"Про електронну подачу документів на зарахування"*, *"Перелік необхідних документів для вступу в загальному доступі"*, *"Правила нарахування стипендії"* тощо. Але, не дивлячись на ті труднощі, 90,2 % опитаних була одразу зрозумілою система розподілу пріоритетів обраних спеціальностей для вступу у 2024 році.

Серед соціальних мереж, якими користувалися першокурсники для пошуку інформації про спеціальність за якою навчаються були: Google, Instagram та Facebook, перше місце серед месенджерів посідає Telegram. При цьому серед інформації, яку шукали першокурсники в пошукових інтернет-ресурсах, респонденти зазначають:

- офіційну сторінку інституту/факультету – 80,7 % респондентів;
- будь-яку інформацію про життя факультету, на який збиралися вступати – 44,5 %;
- сторінку органів студентського самоврядування – 13,8 %;
- неформальні сторінки студентів, що навчаються на обраній спеціальності – 4,7 %.

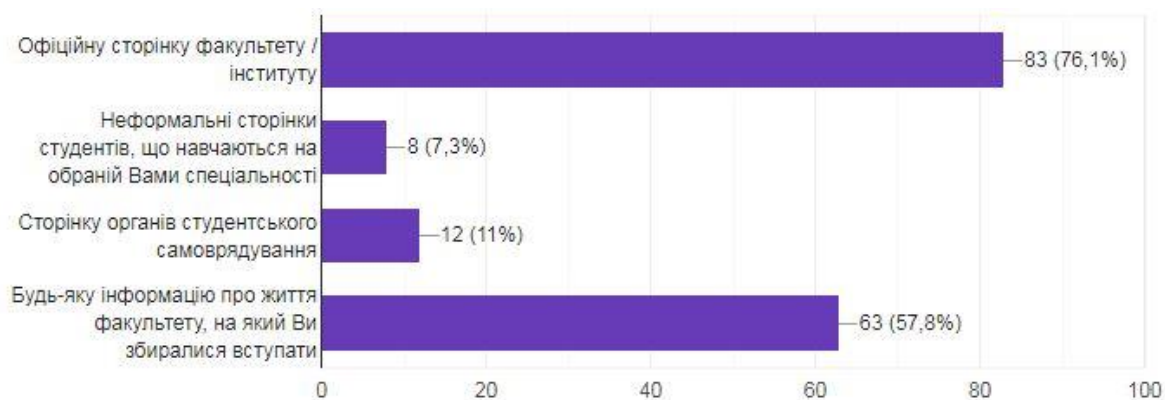

Рис. 5. Розподіл відповідей щодо пошуку інформації в соціальних мережах серед студентів першого рівня вищої освіти.

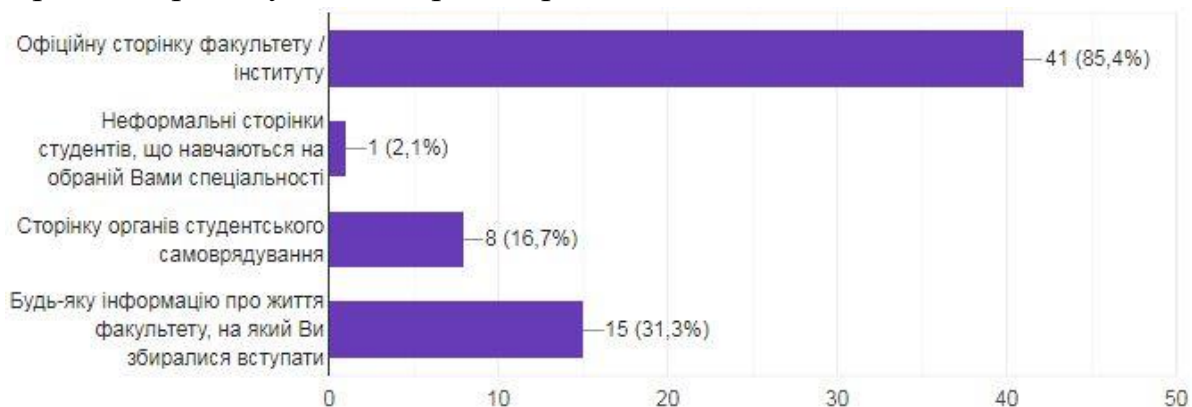

Рис. 6. Розподіл відповідей щодо пошуку інформації в соціальних мережах серед студентів другого рівня вищої освіти.

Серед основних причин вступу до СумДПУ імені А.С. Макаренка респонденти зазначають такі (у порядку спадання пріоритету):

- наявність бажаної спеціальності - 81,5%;
- можливість отримання якісної освіти - 62,6%;
- рейтинг, престиж та статус СумДПУ імені А.С. Макаренка - 32,8%;
- можливість отримати престижну професію - 29,9%;
- поради родичів або друзів - 25,4%;
- наявність пільг при вступі - 5,3 %.

Аналізуючи особливості мотивації отримання вищої освіти серед здобувачів вищої освіти, маємо такі результати:

- 72,4 % респондентів прагнуть загалом бути освіченою особистістю;
- 68,5% респондентів навчаються, щоб отримати цікаву роботу;
- 54,8% здобувачів вищої освіти хочуть розвивати власні ідеї та думки;
- 52 % студентів прагнуть отримати гарну академічну освіту;
- 50,9 % здобувачів вищої освіти прагнуть допомагати іншим людям (цей показник у порівнянні з минулим роком збільшився на 20%);
- 47,1% опитаних прагнуть мати надійний прибуток;
- 43,9 % опитаних мають на меті сприяти розвитку суспільства;
- 33,4 % респондент прагнуть отримати високу соціальну позицію.

Менш вираженими є причини виїхати з власного міста/села (5%), не йти до армії (1,9%) та не відставати від друзів (2,3%).

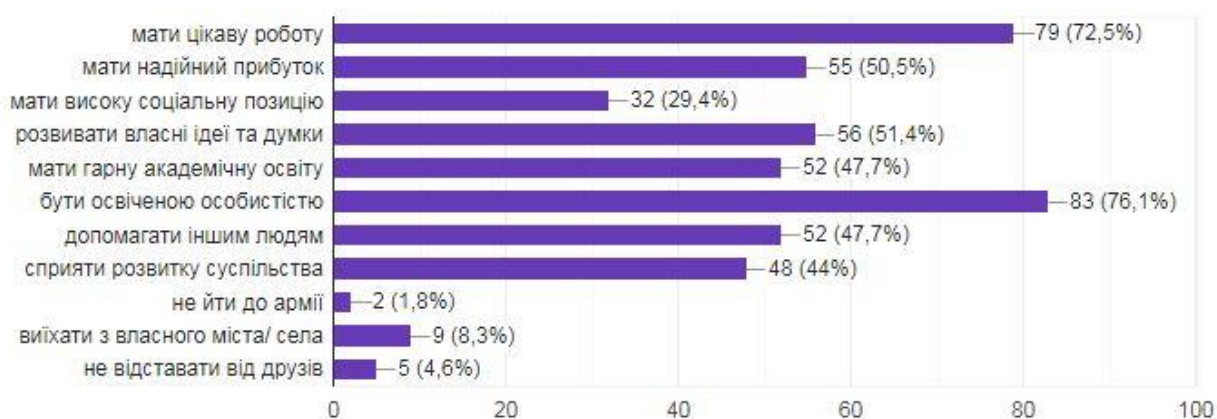

Рис. 7. Розподіл відповідей про причини отримання вищої освіти серед студентів першого рівня вищої освіти.

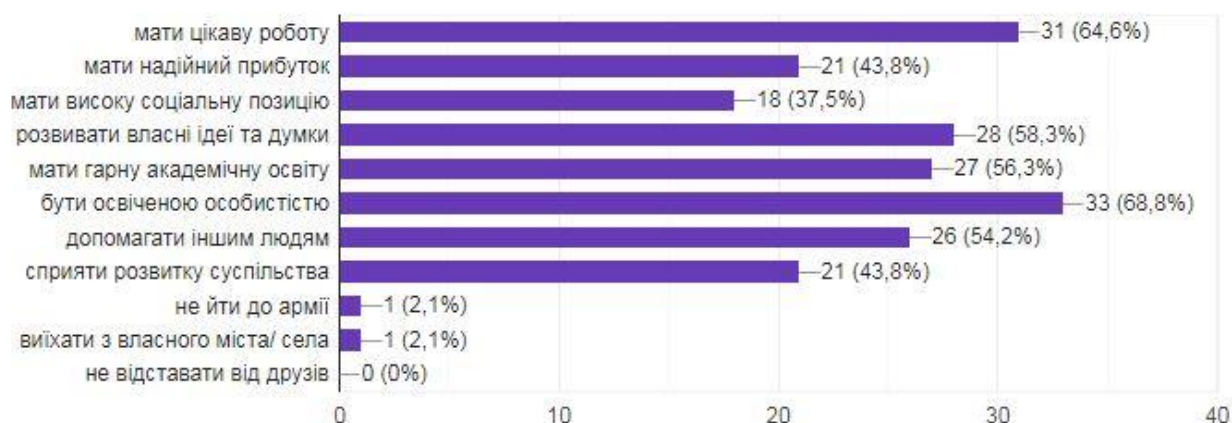

Рис. 8. Розподіл відповідей про причини отримання вищої освіти серед студентів другого рівня вищої освіти.

Серед чинників, що найбільше вплинули під час обрання спеціальності (потрібно було обрати не більше трьох із запропонованого списку), респонденти зазначили у порядку спадання пріоритету наступне:

- особисту зацікавленість саме в цій спеціальності – 85%;
- власні здібності – 41% ;
- гарні перспективи мати постійну та надійну роботу – 40% (цей показник у порівнянні з минулим роком збільшився на 20%);
- бажання навчатися саме в СумДПУ імені А.С. Макаренка – 29,3%;
- покликання – 25,3%;
- гарні перспективи стати важливою (впливовою) людиною у майбутньому – 18,7% ;
- престиж професії в суспільстві – 14%;
- широкий вибір професій після завершення навчання – 13,9%;
- припущення щодо відсутності труднощів при навчанні – 6,9 % ;
- вплив батьків, родичів, друзів, вчителів тощо 6,1%;
- висока оплата роботи за цією спеціальністю і відповідно на вибір спеціальності вплинули батьки, родичі, друзі, вчителі тощо – 5,3%;
- неможливість вступити до іншого ЗВО або на інший факультет – 2,9%;
- маленький конкурс при вступі 2,3%.

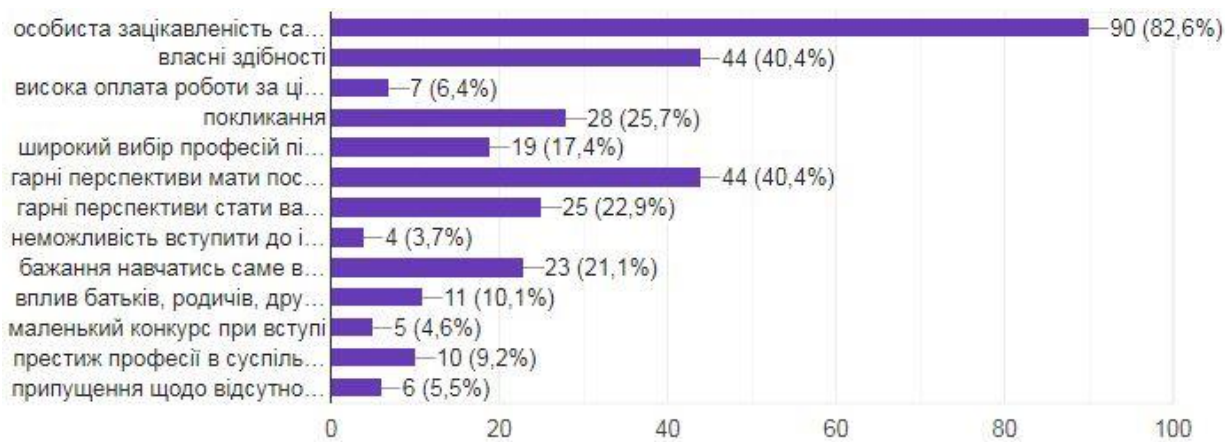

Рис. 9. Розподіл відповідей про чинники, що вплинули на вибір спеціальності серед студентів першого рівня вищої освіти.

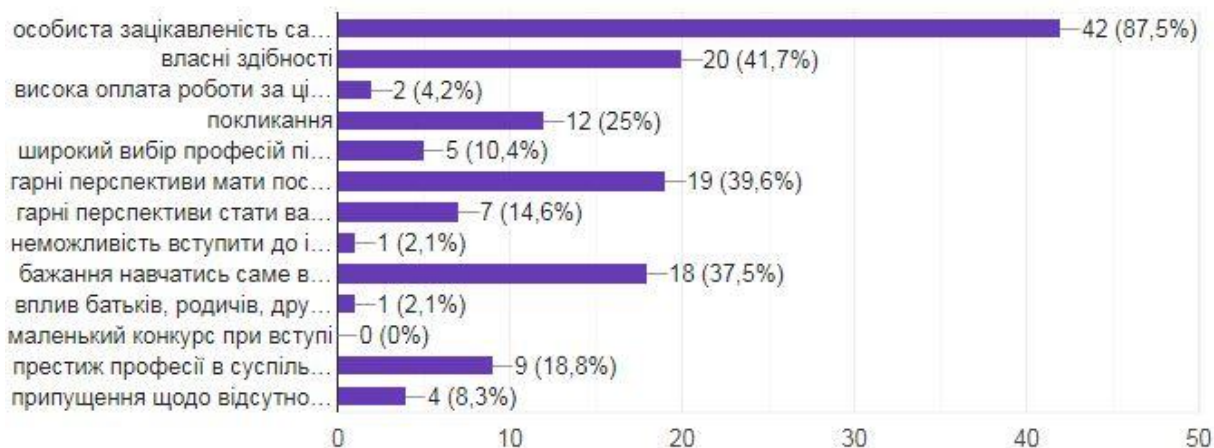

Рис. 10. Розподіл відповідей про чинники, що вплинули на вибір спеціальності серед студентів другого рівня вищої освіти.

З метою з'ясування напрямків залучення першокурсників до позанавчальної діяльності здобувачам було запропоновано обрати актуальні для них способи проведення вільного часу. Найбільш популярними виявилися:

- спілкування, прогулянки з друзями, рідними, близькими (70,1%);
- заробляння коштів (39,1 %);
- перегляд кіно/телепередач, спілкування у соціальних мережах (35,3% та 37,1%), спорт, туризм (27,7%);
- читання художньої літератури (29,4%), творчість, мистецтво (музика, малювання, участь у творчих колективах тощо) (35,6%);
- відвідування культурних заходів (театрів, концертів) (17,4%);
- додатковою освітою (вивченням мов, освітні курси) (15,2 %);
- соціальні проєкти (благодійність, волонтерство) (12%);
- комп'ютерними іграми (10,9%);
- науковою діяльністю (МАН, участь в олімпіадах, гуртки) (8,3%);
- відвідуванням клубів, дискотек, барів (4,4%).

При цьому після спілкування у першокурсників бакалаврського рівня вищої освіти на другий план виходить творчість та спілкування у соціальних мережах, а у першокурсників магістерського рівня вищої освіти - заробляння коштів, для яких відкрите питання щодо пошуку першого місця роботи, формування та розвиток фінансової самостійності.

Серед напрямів позанавчальної діяльності університету різних рівнів, у яких першокурсники хотіли б взяти участь, опитані респонденти зазначили як першочергові наступні:

- 35,3% – соціально спрямована діяльність (благодійність, волонтерство) (ця позиція у порівнянні з минулим роком вийшла на перший план з третьої позиції);
- 30,8 % – мистецька діяльність (творчі гуртки і об'єднання, святкові концерти, конкурси);
- 23,9 % – спортивні заходи (секції та гуртки, спортивні змагання);
- 14,6 % – студентське самоврядування, робота в студентських ЗМІ;
- 9,1 % – наукова діяльність (конференції, наукові гуртки або об'єднання, відкриті лекції).

На жаль, 31,8% респондентів зазначили, що не мають бажання брати участі у позанавчальній діяльності. Однією з причин цього може бути психологічний стан студентів, пов'язаний із повномасштабним вторгненням та тривале дистанційне навчання.

Частина питань анкети стосувалася адаптації студентів-першокурсників до навчального процесу в Університеті. Так потрібну інформацію щодо навчання здобувачі вищої освіти отримують найбільше від:

- від старости чи одногрупників – 79,2%;
- від викладачів та методистів – 76,4%;
- із сайту свого факультету (інституту) – 54,3%;
- із соціальних мереж, де є окремі групи певної спеціальності – 28,8%;
- від секретаря деканату / директорату – 20,9%.

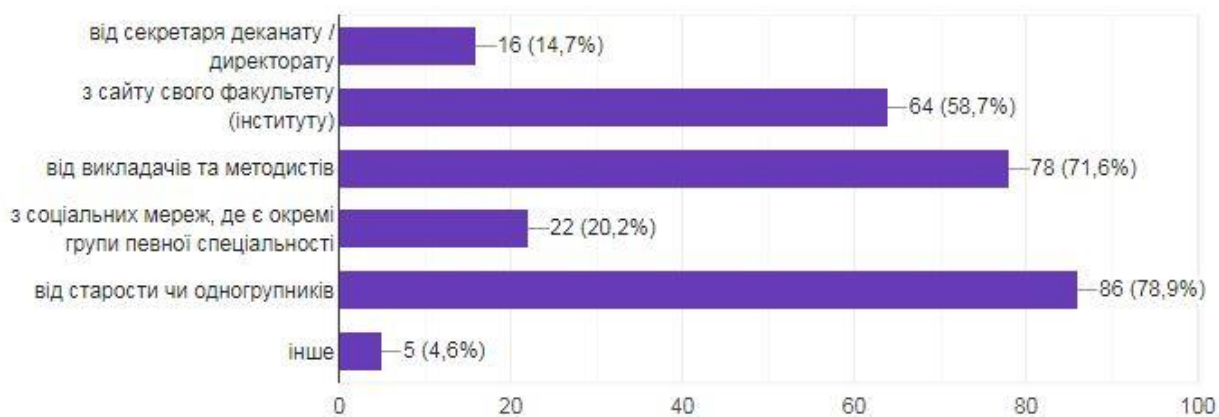

Рис. 11. Розподіл відповідей про джерела отримання інформації щодо навчання серед студентів першого рівня вищої освіти.

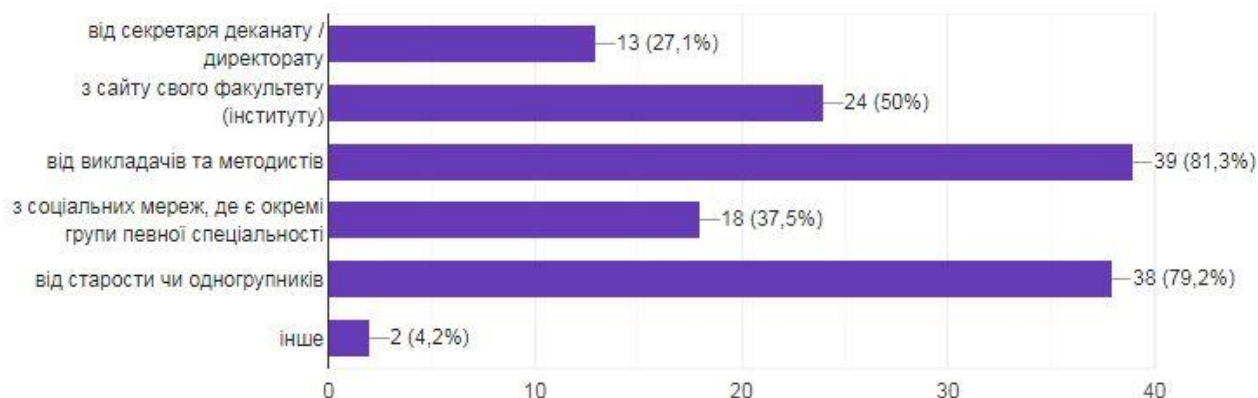

Рис. 12. Розподіл відповідей про джерела отримання інформації щодо навчання серед студентів другого рівня вищої освіти.

Важливо зазначити, що під час навчання для половини першокурсників всіх рівнів вищої освіти інколи виникали проблеми при користуванні платформою Moodle (на це вказали 49,9 % респондентів). При цьому більше проблем виникало у першокурсників бакалаврського рівня вищої освіти (62,4%). І це не дивлячись на те, що 75% опитаних студентів зазначили про пояснення викладачами структуру курсу, розташованому на Moodle, та особливості роботи з ним. На противагу цьому 58,2% студентів першого року навчання не мали проблем у користуванні електронним кабінетом.

Оскільки навчання відбувається дистанційно через воєнний стан, то лише трохи більше половини респондентів доволі тісно спілкуються між собою (55,4 %), третина студентів спілкуються виключно під час занять, решта - в основному під час занять та позанавчальних заходів (17,2%).

В основному, якщо говорити про адаптацію здобувачів освіти магістерського рівня, то трохи більше половини студентів без особливих складнощів призвичаїлися до системи організації навчання в СумДПУ імені А.С. Макаренка, бо продовжують навчання в зазначеному ЗВО, а от у 27,1 % респондентів виникали труднощі в адаптації.

Загальні результати опитування здобувачів освіти першого року навчання показали високий рівень мотивації студентів до навчання та високий рівень усвідомлення вибору спеціальності.

З урахуванням даних моніторингу та зроблених зауважень пропонується:

1. Структурним підрозділам університету, кураторам академічних груп, викладачам постійно надавати інформаційну, консультативну, організаційну та соціальну підтримку першокурсникам.

2. Продовжувати здійснення психологічної підтримки здобувачів вищої освіти, залучати студентів першого курсу до організації та проведення різноманітних заходів на згуртування колективу.

3. Студентському самоврядуванню провести консультативні зустрічі з першокурсниками з метою залучення останніх до органів студентського самоврядування Університету.

Фахівець ЦЗЯВО

 Олена Мичкіна

Начальник ЦЗЯВО

 Оксана Одінцова